

Козак Катерина Іванівна
студентка 5 курсу історичного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
науковий керівник: ст. викладач **Новик В.А.**

Характеристика вбивств через необережність

Аналіз наукових джерел з проблем методики розслідування вбивств свідчить, що у сучасній юридичній науці криміналістична характеристика вбивств через необережність, розроблена недостатньо, автори зупиняються тільки на окремих її ознаках. Це призвело до того, що в окремих монографічних виданнях криміналістична характеристика вбивств через необережність стала розглядатися авторами схематично, ґрунтуватися на недостатній емпіричній базі.

Метою публікації є визначення елементного складу характеристики вбивства через необережність, яка зумовлена нагальною потребою аналізу криміналістичної характеристики зазначеної категорії злочинів та з урахуванням їх специфіки.

Кримінально караними визначаються вбивства, вчинені через необережність, що передбачені ст. 119 КК України. Їх слід відмежовувати від випадкового заподіяння смерті (казусу), коли особа, яка заподіяла смерть потерпілому, не передбачала настання смерті потерпілого від своїх дій чи бездіяльності і не повинна була або не могла цього передбачити [2, с. 73].

Суб'єктивною стороною є необережність у формі злочинної самовпевненості або злочинної недбалості. Об'єктом злочину є життя особи. Суб'єктом злочину може бути фізична особа, яка досягла 16-річного віку. [5, с. 755].

Об'єктивна сторона злочину характеризується: а) діянням – посяганням на життя іншої особи; б) наслідками у вигляді смерті людини; в) причинним зв'язком між вказаними діяннями і наслідками.

Вбивство, вчинене через необережність, карається обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк. Вбивство двох або більше осіб, вчинене через необережність, карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років [3, с. 252].

Від усіх інших видів вбивства відрізняється лише ознаками суб'єктивної сторони. Суспільна небезпека необережного вбивства не настільки висока, як вбивства умисного, оскільки суб'єкт, його здійснюючи, не тільки не бажає смерті потерпілого, але навіть не допускає можливості її настання в даній ситуації [4, с.26].

При цьому, як було зазначено вище, можливі дві форми необережності – злочинна самовпевненість і злочинна недбалість. Вбивство через злочинну самовпевненість має місце тоді, коли винний передбачає абстрактну можливість настання смерті, але розраховує її усунути, відвернути, вважаючи, що в даному випадку вона не настане. Винний розраховує на якісь певні реальні обставини (на своє вміння, свою фізичну силу, на властивості машин, механізмів, на поведінку тварин тощо). Але, як виявляється, цей розрахунок невдалий. Вина особи, яка діяла таким чином, полягає у тому, що вона не була більш уважною, що покладалася на ненадійне. Найчастіше таке трапляється при порушенні різних правил – використання машин, зброї, вогню, вибухових речовин тощо [5, с. 752].

Вбивство при злочинній недбалості вчиняється тоді, коли винний не передбачає, що від його дій може статися смерть, але за обставинами події він повинен був і міг передбачити такі наслідки своїх дій чи бездіяльності.

У теорії та практиці виділяють такі різновиди діянь, що порушують правила обережності і здатних призвести до смерті: а) умисне злочинне діяння, наприклад, підпал будинку, в результаті чого загинули люди; б) умисне порушення встановлених правил, не є самостійним злочинним діянням, наприклад, порушення правил користування електроенергією або газом у побуті, що спричинило смерть, в) дії, що суперечать даним науки і професійним правилам, що призвели до смерті [1, с. 18].

Необережне вбивство має такі суб'єктивні властивості, що для визнання особи винною досить довести, що вона могла передбачити такі наслідки своїх дій, бо згідно зі ст. 22 КК кожна особа, яка до вчинення злочину вже досягла 14 років, повинна була (зобов'язана) такі наслідки передбачити [5, с. 752].

Значні труднощі виникають часом при відмежуванні вбивства, скоєного зі злочинною недбалістю, від навмисного. При вбивстві зі злочинною недбалістю суб'єкт не передбачає смерті потерпілого, але повинен був і міг її передбачити. Таким чином, психічне ставлення до вчиненого концентрується тут на суспільно небезпечні наслідки, а саме – на смерті потерпілого. Саме ж діяння, що призвело до смерті може відбуватися як умисно, так і необережно.

Криміналістична характеристика необережних вбивств, як системне утворення, передбачає необхідність розташування її елементів у певній ієрархічній послідовності, яке може змінюватися залежно від підстав побудови цієї системи. Вбивства які вчинені через необережність, передбачені ст. 119 КК України, слід відмежовувати від випадкового заподіяння смерті (казусу), коли особа, яка заподіяла смерть потерпілому, не передбачала настання смерті потерпілого від своїх дій чи бездіяльності і не повинна була або не могла цього передбачити.

Список використаних джерел та літератури:

1. Баулін Ю. В. Протиправність як ознака вбивств / Ю. В. Баулін // Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи : матер. наук.-практ. конф.– К. – Х. : Юрінком Інтер, 2004. – С. 18–19.
2. Борисов В. И. Преступления против жизни и здоровья / В. И. Борисов. – Харьков: Консум, 2005. – 104 с.
3. Коржанський М.І. Кваліфікація злочинів: Навч. посібник / М.І. Коржанський. – К.: Атіка, 2002, – 640с.
4. Корнеева А.В. Теоретические основы квалификации преступлений: учеб. пособие/под ред. А.И. Рарога. – М.: Проспект. 2007. – 176 с.
5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. –/За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2008. – 1216 с.